

Kedar je v Rimu kaka velika škoda ali pogin republiki žugal in nij bilo druge pomoči, imenovali so Rimljani diktatorja, to je, položili so v roke enega izvrstnega moža vse državne oblasti za 6 mesecev, po preteku katerih je dal račun, in je moral vsak svoj korak opravičiti, in to so ponavljali, dokler se nij nevarnost odstranila.

Na Španskiem izvolijo kmalo nov državni zbor (Cortes); ako ne bo mogel ta republike v mir spraviti, moral bo kot zadnje poskušnjo diktatorja imenovati. Če ima španski narod takega moža, in če se mu bo naloga posrečila, niso Španjci še sprideni in morda ljudovlada obstane, toda vsakako bo tudi tam moral imeti glavar precej oblasti.

Gotovo mi živimo v zanimivih časih, ki naj bi bili nam Slovincem in vsem Slovanom v poduk!

Kako naj se agitacija za neposrednje volitve na Slovenskem organizira?

Nemške politične liste čitajočim mora se čudna in resnega premišljevanja vredna zdeti prikazen, kako hlastno se naši nasprotniki za neposrednje volitve pripravljajo. Vsak list prinaša svete, kako volilno agitacijo urediti, ter poroča v delovanju že obstoječih volilnih odborov; pozabi pa nikdar ne povedati, da volitve vršile se bodo stoprv v oktobru. Nij li poslednje pesek, ki nam ga v oči mečejo, da ne bi videli nevarnosti; nij li misel opravičena, da nas hočejo nepripravljene prekvapiti? To prikazen tolmačiti si iz zavesti slabosti na strani naših nasprotnikov — in to je žalibog povprek navada na strani avstrijske opozicije — je krivo in je voda na njihov mlin.

Prvič nikakor res nij, da se naši nasprotniki slabe čutijo, to dejansko dokazuje tako nagla potrditev volilne reforme in poslednja skazovanja cesarske milosti vsem, ki imajo zasluge za njo. Saj se še mi nečemo slabih čutiti, ki se ne moremo niči z najmanjšim uspehom izkazati. Drugič pa se takim tolmačenjem uverjamo lastne moči in nasprotne slabosti, to pa nam energijo kroti, je nam kvarno, nasprotnikom pa po volji in koristno. — Zato je vsakako treba, da se nemudoma z vso energijo pripravljati začnemo, če hočemo na volišči, na katero nas utegujejo veliko preje poklicati, kakor nam nasprotniki pravijo, njim enako pripravljeno nasproti stopiti.

Do poslednjih časov, bila je politična agitacija na Slovenskem opravilo za ljubitelje (diletante), delalo se je brez voditeljev, brez načrta. Za deželnozborske volitve ustanovil se je v začetku parlamentarnega življenja v Ljubljani centralni volilni odbor iz narodnih mož, a to je bilo brez udov. Volil je ta odbor sam poslance in večkrat jemal jia iz „najbližnjih“ krogov, ne povpraševaje preveč po mislih volilcev. Ti poslanci razglasali so se za kandidate v volilnih okrajih; a redkokedaj je kateremu na misel prišlo, da bi se bil volilcem predstavil, jim svoj program razvil; volilci pa se rikorak nijso drznili svojega kandidata izpovedati, akoravno se ne dá tajiti, da je kandidiranje in izpraševanje kandidata neka skušnjava zrelosti za poslanca.

se ne bil po sili polastil otroškega uma in otroškega srca. Od tod izvira, da ga tudi Banjškarji še do današnjega dneva nijso mogli pozabiti. Gospod Ivan Kumar, bogoslovec v Gorici, mi je izročil v porabo mnogo črtic iz Staničevega življenja, ktere je na Banjšicah nabral. Gotovo bodo „Sočini“ čitatelji z menoj vred temu gospodu srčno hvaležni, če nekatere izmej teh značajnih črtic tukaj priobčim.

Slovenska pesništva se je bil Stanič uže kot dijak v Solnem gradu lotil,* pa kakor se iz njegovih rokopisov vidi, posebno na Banjšicah je bil v zlaganji svetih i posvetnih pesnij priden. A teh pesnij nij pel po svojih mislih toliko iz veselja do poezije, kakor iz veselja do — petja. Pesništvo mu nij bila namera, nego sredstvo, vsaj v prvem začetku na Banjšicah, pozneje, se ve, se je stvar tudi v tem obziru malo drugače zasukala. Podpira me v mojem prepričanju Stanič sam, ker v večih izdajah svojih tiskanih pesnij posebno pe-tje poudarja,** ker večkrat svojim pesnim napeve zлага ter mej ljudstvo širi, in posebno, ker uže znanim napevom svoje umetne pesni podtika. Tako je ena njegovih najlepših pesnij, kakor pravijo, tako-le nastala: Stanič gre enkrat na sprehod proti Lokovcu i zasliši pastirico peti pesen, ki mu je jako dopadala; ker mu pa besede nijso bile po volji, zloži sam druge ter je podložil pastiricinu napevu, namršč:

Sem le pastarica,
V Lokovcu doma,
Pa žalost ne pride
Do mojga srca. i. t. d.

A Stanič nij bil samo prijatelj, ampak tudi ne-trudljivi učitelj i širitelj lepega petja. Otroke i od-

*] Gl. „11. pesme za kmete ino mlade ljudi, v Gorici 1838“, str. 73, kder pod „Večerno pesnijo“ stoji opazka: „To Pesm sim bil v Salzburgu 1797 zložil.“

**] Gl. „Drugi predstavki starih in novih cerkvenih in drugih pesem, v Gorici 1828.“ Str. 72. Pa tudi drugod.

Tam pokaže ali razume potrebe ljudstva, ki ga ima zastopati, ali razume potrebe celega naroda in ali je zmožen in pri volji v njihovo dosego pripomoči. Ko bi se bilo tako ravnalo, prihranili bi si bili marsikako izuenadejo, pokazalo bi se bilo večkrat takoj, da kandidat nij zmožen za poslanstvo, ali da ga vreden nij. Črnete, Kljune, Lipolde, Zagorce, Zupane spoznali bi bili volilci pred izvolitvijo. Pa pri razmerah, kakor so bile, bili so volilci siljeni ponujene jim kandidate voliti, naj so še tolike pomislile imeli, vedoči, da sicer utegne nasprotni kandidat prodreti.

Razpustili so se potem večkrat deželni zbori, pričele se priprave za volitve. A kako kandidate postaviti? Dosedanji poslanci, deloma iz uljudnosti za prvi-krat skazano jim zaupanje, deloma vedoči, da tako najgotoveje utegnejo biti zopet voljeni, volili so ravno isti volilni odbor, kateri se iz nasprotne uljudnosti za skazano zaupnost ravno tiste kandidate izvolil. Pri naslednjih slučajih vršilo se je vse ravno tako. Ta spis bi se preveč raztegnil, ko bi hoteli razlagati naračnost takega postopanja. To je agitacija v povojih.

Brezpogojno krivo je, da centralni odbor kandidate postavlja. Naše ljudstvo vzbujeno je dovolje, da si lahko samo kandidate postavlja. Poštevajoči sedanje predručene razmere, gledé posebno na to, da bodoče volitve v državni zbor so veliko večje važnosti nego v deželne zборе, ker gre voliti može, ki ne poznajo le domačih, kronovinskih razmer, marveč so jim znane težnje cele avstrijske opozicije, ki ima nalogo krivični nam ustav razrušiti, z ozirom dalje na močno razstegnene volilne okraje, predlagamo obujenje okrajnih volilnih odborov, katerih dolžnosti in delovanje hočemo niže razložiti. Le okrajni volilni odbori nam morejo biti porok, da se bodo volili može, katere bodo vsled inteligencije in značajnosti nasprotniki morani spoštovati. Če se ponovijo zastopi, kakor je bil pod načelništvom dr. Pokljukarja, zgubimo pri nasprotnikih vso veljavo; oni nas sodijo le po tem, kar jim tam pokažemo in za Pokljukarja bili smo njim na posmeh in milovanje zastopani.

Misel „Slov. Nar.“, da se ustanovi vseslovenski centralni volilni odbor v Ljubljani, je pametna in izpeljiva. A kako naj se sestavi ta odbor? Pokličejo naj se vanj iz vsacega slov. volilnega okraja ne gledé na kronovine, po trije ali vsaj po dva moža, ki vživata zaupanje in spoštovanje vseh krogov dotičnega okraja. Vsaj eden teh mož moral bi se udeleževati skupnih posvetov centralnega odbora.

Dalje bila bi naloga teh mož, da na noge spravijo okrajne volilne odbore v volilnih krajih po postavi znamenovanih. Sem ter tja bi pa en sam odbor vodil mestno in kmetsko volitev, kjer teritorijalne razmere to dopuščajo. Teh odborov naloga bi bila volilno agitacijo voditi, pozvedovati mnenje volilcev, sklicevati njih shode, poslušati in izpraševati kandidate in se naposled za enega zediniti. Tako bi si neodvisno od centralnega odbora, okrajni odbor sam kandidata postavil in bilo bi na hasek stvari in v zadovoljnost volilcev.

Centralni volilni odbor imel bi sredotočno vodstvo tega volilnega aparata po vsem Slovenskem, stal bi v dotiki z okrajnimi volilnimi odbori, dajal svete in denarno podporo. Nikdar pa bi ne smel proti volji vo-

rastene, vse je učil, vsi so morali peti. Nij samo na to gledal p.i otrokih, da so mu dobro znali krščanski nauk, nego vsakega je skušal če ima tudi dobro grlo; pred naukom so peli, s petjem so nauk končali in pevaje se domov gredé po vaseh razgubili. Kako veselje do petja je vedel vcepiti ljudstvu, se vidi iz tega, da ga je množica ob nedeljah pred farovžem čakala in s petjem do cerkve spremljala; pravo tako tudi domov gredé. Minal je pa tudi malokedaj poseben praznik, da bi jih ne bil kake nove pesni naučil; kar v cerkvi je naprej zapel in urezali so jo za njim. Bile so pa tudi vse Banjšice navdušene za petje. O zimskih večerih so se zbirale predice (kakor je deloma še zdaj navada) cele vasi v kaki prostorni hiši, prišli so tudi moški, fantje i može, ter prepeli cele večere. Kaj čuda torej, če so se Staničeve pesni na Banjšicah tako udomačile, da so do l. 1850., tedaj 40 let po njegovem odhodu, samo Staničeve, do l. 1871. tedaj čez 60 let večidel njegove pesni v banjški cerkvi razlegale se. L. 1871. pa so Banjšice dobile orglje in z njimi nove cerkvene pesni; stari rod je pomrl in mladi se je navadil okroglih, na vselej čednih, četrvervrstičnih. Živele pa so še pred 5-10 leti ženice, ki so vkljub vsemu posmehovanju mlajšega zaroda neprenehoma pele in stari možeje poznajo še dandanes kakih 30-40 Staničevih pesnij. (Dalje.) Paulus.

Nektere opazke ruskega profesorja.

Spisal
prof. J. Haudouin de Courtenay.
(Nadaljevanje.)

IX.

Nezanikljiva resnica je, da iz dveh dežel ali pa okolice, predstavljajočih popolnoma tiste lastnosti in po-

lilcev kandidata vsiljevati. Nekaj denara moral bi centralni volilni odbor vsakako preskrbeti, sicer nij mogoče volilne agitacije uspešno voditi. Marsikateremu vrlemu za stvar voetemu agitatorju, ki pa sicer sredstev nema, da bi se mogel od doma podati, bilo bi po taki podpori mogoče uspešno mej volilci delovati.

Z ozirom na neizmerno važnost bodočih volitev želimo, da se potem ali vsaj enakem črtežu kar najhitreje agitacija prične.*]

Dopisi.

V Gorici 23. aprila. [Izv. dop.] Mestne dopolnivne volitve so dognane in sicer ste volili 11. in I. skupščina v sivo enakem zmislu, kakor prva. Razložek je samo to, da so se pri zadnjih dveh skupščinah vladni zvezali z klerikalci, kakor se vidi, v ta namen, da so zopet v zbor spravili barona Hektor-ja Ritter-ja, kateri je bil uže v veliki nevarnosti, da ostane to pot na suhem. Ivoljeni so vsi kandidacije malo da ne soglasno, ker so liberalci videči, da jim je nemogoče z kolikaj uspehom boriti se zoper vladno-klerikalne zaveznike, borišče popustili ter se bridki osodi udali.

Tacega uspeha se pač nij nikdo nadejal in „E-covci“ se po vsej pravici z njim ponašajo. Vladna ali prav za prav Ritterjeva stranka se ga pa kolikor toliko sramuje, ker ve ves svet, da bi ne bila brez zveze s klerikalci, rav nič opravila. In na vse zadnje je zares nekako nedostojno in nečastno, da mora mogočoi Ritter osnovatelj in reki bi glava tukajšnje protestantske komune pri „Circolo cattolico“ beračiti za sedež v mestni zbornici.

Kakor smo pozneje poizvedeli, s nij dr. Pajer letos osebno in direktno nič utikal v volitvene homatije; ali in kaj je pod roko delal, kedo ve? Nas tudi presneto malo briga; a to je gotovo, da je izid (ugoden ali neugoden, o tem se še ne drznemo zdaj soditi) letošnjih volitev, sad njegovega prizadevanja o času lanskega volilnega boja. Takrat je on kot volja neke avstrijsko-italijanske liberalno se zoveče svojati zvezo sklenil s klerikalci, da bi začel trebiti iz mestnega svetovalstva njemu nevšečne elemente, a klerikalci so pri isti priliki spregledali in spoznali svoje moči in prav vsled tega jim je greben tako zrasel, da so se pri letošnjih volitvah postavili na svoje lastne noge; in tako pojde zdaj gotovo tudi naprej pri prihodnjih in najbrže tudi pri deželnih volitvah. Toda Pajerju gotovo ne bo seme, katero je sam usejal, sladkega sadu obrodilo. „Vzbujeni lev“ bo s časom tudi ujeza pužrl, kajti, „kaj njemu upat smejo, to klerikalci dobro vejo.“

Te dni je zopet enkrat deževalo redove, a Goriško je menda ena sama kapljica zadelala. Črne nij nič dobil. Ubogi Črne! Ker uže o njem govorim, naj tudi naznanim, da je, kakor hitro je dobil poziv državnó-zborskega predsedništva, da se ima v 14. dneh pokazati v zbornici, ker bi sicer zgubil svoj mandat, koj naznanil, da pride k prihodnji seji. Ne tako Poljaki

*] Zdeli, ste jo prav tako se bode agitacija na Slovenskem vršila, če je ne bodo ovirali stari. URED.

goje, najdemo večjo omiko ljudstva v ti okolici ali pa deželi, katera je bolje preskrbljena s cestami in z drugimi sredstvi komunikacije. V krajih, ležečih pri železnici ali pa vsaj pri veliki cesti, nij nikdar mogoča ta divjost in neotesanost, s katero se odlikuje večina prebivalcev raznih oddaljenih od cest gorjanskih kotov in pastirskih planin. Ta resnica se je tudi meni potrjevala na vsakem koraku.

Vipavska dolina in Notranjsko, od Gorice do Razdrtega, sta se mi predstavljali, kakor vrt; povsod eeste izvrstno zidane, takó da mi je bilo prijetno celó peš potovati v teh okolica. Zato tudi omika ljudstva v teh krajih stoji na primerno visoki stopinji.

V tem delu Gorenjskega, kateri sem običkaval, to je v bledsko-bohinjski okolici, so tudi, najbrže oziroma na tujce, ki dohajajo obiskavat le lepe kraje, še dosta dobre ceste; zatorej je tudi nasledek to okolščine za omiko tisti, kakor v vipavski dolini.

Iz znanega mi severnega dela goriške dežele samo Tolmiusko v oskem zmislu te besede leži pri veliki cesti, ki peje iz Gorice v Trbiž; naravni nasledek je večja olikanost ljudstva, prebivajočega v tolmiuski okolici. Za to pa jako žalostno stanje v tem obziru nahajamo v cerkljanski, a še več v podbrski okolici. Takó se mora na primer iz Podbrda v Hudojužino iti po žlebu Bače po kamenih in brveh. Če pa nevihta pobere brvi in če sploh potovauje po Bači vsled kakega uzroka postaja nemogoče, takrat ubogi potovalec je prisiljen dričati se (drsati se, polzati) po jako ozki stezi, na kateri, če je le en malo mokra, je strašno lahko se podpolzniti in pasti noter v Bačo. Podobno nevarna steza pelje tudi iz Podbrda v Stržišče, itp.

Kakor cerkljanski, takó tudi podbrski prebivalci tožijo, da akoravno plačavajo velike davke na zidanje cest, so vendar popolnoma zanemarjeni, ter da se na njihove stroške zidajo ceste v drugih okolica. Uzroka tega zanemarjenja iščejo Cerkljanje in Podbrščanje v

in Trolci in drugi federalisti, oni so ostali doma in izgubili svoje mandate. Tepci! zdaj ko je bilo, in je, in bo še celo tako lepo na Dunaji; zdaj ko se je cesarična Gisella možila in so tudi poslanci fazane obirali, sladčice lizali in izvirnega šampanjca brenčali, ter kot dostojni zastopniki avstrijskih narodov pri dvornem koncertu iz tretje galerije, celo visoko nad cesarsko družino in nad drugimi velikaši z moškim ponosom (?) gledali in poslušali, kar se je globoko pod njimi krasnega vršilo; zdaj, ko se iz vseh vetrov vesolnega sveta gostje zbirajo k dunajski razstavi, ko se velikanske priprave delajo za sprejem vladarjev in vladaric celega sveta in kaj še le za časa razstave! Da, da tepci, trikrat tepci so oni, ki ne delajo kakor modri naš Črne, kateri je in bo vse to videl in slišal in okusil in po vrhu tega še dobival vsakdanjih deset rajnžev. Črne je bil gotovo v nedeljo rojen, ker ne samo, da ga sreča išče, ampak ima tudi uma zadosta, da jo najde in stanovitne moči, da jo tišči in ne izpusti, če bi se tudi ves Kras na glavo postavil.

Ispod Krasa 21. aprila. [Izv. dop.] V Privlačini in Dornbergu so se godile pretečene velikonočne praznike take reči, kakoršnih bi ne bil nikdar pričakoval posebno od tamkajšnjih občanarjev ne. Bil je namreč punt zoper osnovec sadjetrznega društva.

Neki blazen človek (drugače ga ne morem imenovati) je šuntal občinarje iz Privlačine in Dornberga, ka bi bilo domače sadjetržno društvo za tukajšnje prebivalce celo nevarno. Navedal je uzroke na priliko, da bi agenti tega društva njim zaupani denar zaigrali, zapili, zalumpali in takih več, in da bi potem sadjerejce, kateri bi društvu sadje oddajali, slepili, da so denar zgubili, da je sadje po potu segnilo in več takih neumnostij. V tem zmislu je motiviral tudi neko prošnjo, ka bi vlada ne dala koncesije sadjetrznemu društvu. Lovil je podpisov kakor mogoče, večidel pa pri Drejkcu v Dornbergu. Neki večer je hotel uloviti tudi enega spoštovanega možaka, kateri uživa mnogo zaupanja pri Dornberških občinarjih, namreč podžupana M.....

Ko mu on naravnost odgovori, da ne podpiše takih babarij, ker pravo za pravo ne ve proti komu se ima postopati, ko nij še nobeden za kako koncesijo prosil, začne šuntar upiti proti zbranemu ljudstvu: „Ali slišite, ta uže drži s tistimi, ki nam hočejo naše sadje požreti in nas slepariti. Take je treba ubiti in požgati!“ M. mu pa odgovori hladnokrono: „Ko niso Dornberžani in drugi vas ubili in požgali, nij se nikomur bati, da ga ubijejo ali požgo. Ko ste bili agent pri zavarovalnih društvih, kako je bilo razkačeno ljudstvo zoper vas! Saj dobro veste, kako ste takrat ravnali. Še blazini ste dajali podpisavati dolžne liste, da jih morajo stariši zdaj plačevati, zavarovali ste poslopja, ki so vredna po 200 gld. ali še manje za 1000 gld. itd.“ Na to se je obrne proti ljudstvu in reče: „Glejte s kakim možem imate opraviti!“

Pa vse to je malo hasnilo, nekteri so vendar podpisali.

Na tako šuntanje so sklicali nekteri možaki v Privlačini javni zbor v tamkajšnji šoli in sicer brez dovoljenja politične gosporke. Grde reči so se godile vsled tega v Privlačini, katere popisati nočem; povem le, da

je bilo ljudstvo tako razkačeno, da bi bilo usmrtilo enega, ki nij hotel podpisati omenjene prošnje, ako bi se ne bil skrtil v hišo načelnika gosporkega sveta. Občanarji so se zdaj nekoliko umirili in to imamo zahvaliti našemu vrlému županu, ki je v starešinstveni seji grajal v dolgem govoru brezpostavno postopanje v tej zadevi. Stavil jim je pred oči, kake nasledke zmore vse to imeti in kako pride lahko kedo v ječo le zaradi tega, da je šuntarje poslušal, in se po njih navetih ravnal.

Žalostno, res prežalostno je, da ljudstvo poslušal bolje šuntarje nego take možake, ki jih le k dobremu napeljujejo.

Moj namen nij razjasnjevati, na podlagi kakih pravil se bode osnovalo sadjetržno društvo, ker bode gotovo to „Soča“ obširnoje razpravljala, prašam Vas le, dragi Dornberžani in Privlačkovci, kaj bi nastalo, ko bi se dunajski kupci vašega sadja zedinili, svoj denar v eno skupno denarnico spravili in svoje agente sem poslali?

Ali bi ne diktirali potem na Dunaju kup našega sadja?

Nadejam se, da bode vsak sprevidel, da je sila potrebno, ka se to prehit, in to je le mogoče, da sami tako društvo napravimo.

Iz Vipave, 22. aprila. (Izv. dop.) Pri nas je tudi osnova sadje-trgovskega društva za jugoslovenske pokrajine simp. tij našla. Ker pa ne more svojega delovanja letos pričeti, ustanovilo se je v Gorici, kakor slišimo, malo s.-t. društvo za letoš. Tudi zgornji Vipavci menda ne bojo spali, a treba bi bilo stvar sprožiti, (skrajni čas je.)

Pričakujemo torej od dotičnega gospoda strokovnjaka te zadeve, da stvar v roke vzame, za kar mu bomo hraležni.

Politični pregled.

Važna dogodba v rodbini našega presvitlega cesarja je zadnjih 8 dnij dajala mnogo gradiva vsom avstrijskim časnikom in vzbudila pazljivost vseh avstrijskih narodov: Starejša hči našega cesarja 18 let stara nadvojvodinja Gisela omožila se je v nedeljo 20. t. m. z bavarskim princem Leopoldom. Iz tega uzroka se je vršila zadnje dni na Dunaji slovesnost za slovesnostjo; pa ne samo na Dunaji, ampak vsa avstrijska večja in manjša mesta udeležila so se veselja in slavila poroko naše nadvojvodinje; povsod se sliši o razsvetevah, bakladah in drugih velikanskih slovesnostih. Tudi naša Gorica nij zaostala: v saboto zvečer bila je baklada in slovesni spreved po mestu obeh godeb, civilne in vojaške, pozneje pa je bila slavnostna predstava v gledališču. S tem, da so vsi narodi enako pokazali svoje sočutje naši cesarski rodbini, je zopet enkrat dokazano, kako vsi narodi zvesto ljubijo starodavno našo di-

tem, da v Tolminu je središče dotičnih oblastnij, katere vsled tega skrbijo pred vsim za Tolmin, in tolimnsko okolico, držeč se načela, da srajca je bliže života, nego sukoja.

Se eno. Dostikrat potoval sem sam peš po odljudnih in divjih potih in stezah, in sicer celo po noči; pa vendar nikedar se mi nij pripetila nobena neprijetnost, nikedar nijsem bil v kaki nevarnosti od strani prebivalcev. Zatorej moram se le čuditi veliki dobroti in civilizaciji ljudstva, živečega v takó neugodnih pogojih.

XX.

Kakor sem uže enkrat omenil, nikder nijsem našel mej slovenskim ljudstvom te surovosti in neostanosti, katero lahko more pričakovati vsak potovalec, ki gre na deželo s podobnim menim namenom. Celó na razupitem Gorenjskem nijsem srečal teh surovežev, o katerih sem popreje slišal pripovedovati. Pa ne samo nikder nijsem nahajal surovosti, marveč me je dostikratov prijetno osupnila uljudna odkritosrčnost in gostoljubnost, kakor od strani takó rečene gosporke, takó tudi od strani kmetov.

Posebno pa veliko gostoljubnost našel sem mej gosporo v vipavski dolini in na Notranjskem. V svoji odkritosrčnosti, veselosti in vseh manijerah se mi je zdela ta gosporo podobna davnim poljskim plemenitšem, kakor se od njih pripoveduje. Sprejem v Rihemberku, na Otlici, v Vipavi, v Podbrju, na Razdrtem, v Ajdovščini itd. ostane mi na vselej v blagem spominu. Ravno takó v blagem spominu ostane mi sprejem od strani slovenske gosporke in slovenskih kmetov v drugih okolicah, kakor na primer, na Gorenjskem v Smokuču, v Koprivniku, v bohinskem Brodu in Nemškem Rutu, itd., na Tominskem in Cerkljanskem v Cirknem, v Šebreljah, v Jagerščah, v Čadrgu, v gorenji Kamenici i. t. d. --

Jaz sem gotovo tega mnenja, da noben človek nij zavezan postrežati družega zastoj, posebno pa če ta drugi je kak jezikoslovni zajedavec (parasit.) Zatorej v vsaki kmetki hiši štel sem si v svojo dolžnost plačati za jed in prenočišče; pa mnogi od njih niso hoteli na noben način vzeti od mene denarja, takó da sem bil prisiljen dajati odločeni denar otrokom ali pa za otroke.

Za eno najglavnejših znamenij slovanskega značaja šteje se navadno to, kar Rusi nazivajo „širokaja slavjanskaja natura.“ Pod ta občni pojem spada z ene strani zapravljivost in baharija, z druge pa strani hrepenenje po tem, da bi se človek oprostil ozkih mej danega kraja in celó dežele, ter podobno ptiču potoval svobodno in brezskrbno po celém pozemlju (zemnem površji). Ali je to izključivna lastnost slovanskega rodu, ne vem; kar se mene osebno tiče, dvomim. Če pa je to res lastnost sosebno slovanska, mora se priznati, da so Slovenci izvrstni Slovanje. Saj kakor gosporje, tako tudi mnogi kmetje slovenski radi zapravljajo denar, in radi se bahajo. Z druge strani pa so mi nekteri kmetje in kmetice izraževali željo, da bi radi popustih domači kraj in šli z manoj, kamor bi jih le hotel peljati: nekteri gosporarji so bili pripravljani popustiti zaradi tega ženo, otroke in celo gosporarstvo; nektera dekleta pa — svoje starše ali pa svoje gosporarje. Posebno pa opazil sem to željo v ženskah, katerim gotovo nij posebno prijetno živeti v domačem krogu ter katere bi tudi rade nekaj sveta videle. Z manoj pa so hotele iti posebno vsled tega, ker sem bil z njimi malo boljše človeški (humani), kakor ti moški, katere vsaki dan vidijo. Sicer so me posebno rade imele ne samo ženske, ampak tudi otroci, psi, mačke in sploh vse zatirane stvari; akoravno so u tudi mnogi moški kazali veliko prijaznost.

(Daj se v št. 19 na 2. str.)

nastijo in kako je avstrijska ideja ukoreninjena v srcih vseh narodov in da kit, ki vse avstrijske narode veže, je ravno dinastija, po nikakem pa nemški centralizem. Cesar je pri tej slovesni priliki podelil mnogo visokih redov raznim ministrom, visokim uradnikom in aristokratom, avstrijskim in ogrskim; tu in tam je bil tudi kak manjši človek dekoriran. Zadnje čase je podeljitev redov bolj navadna postala; pri vsaki posebni priliki se pomnoži število vitezov in baronov, kar znači, da tudi gledé plemenitosti napredujemo, in to je naravno, ker se po večem blagostanji tudi želja po odlikovanji množi. Državni zbor je imel večeraj sejo; danes pa menda zadnjikrat skup pride, ker bode jutre slovesno sklenen s cesarjevim govorom.

Pred ko je končal ta državni zbor, je še sklenil, da so Poljaki zgubili svoje mandate, ker nijso na povabilo predsednikovo zopet prišli v drž. zbor. Povabljen je bil tudi g. Črne; pa on se nij obotavljal; ampak hitel je na Dunaj, da se še zadnjikrat pokloni svojim prijateljem ustavovercem. Poljaki zgube tudi svoje mandate v delegacijah, vsled česar bo menda denes nova volitev in bodo potem Poljake v delegacijah Nemci zastopali. Iz vsega tega se razvidi, da bodo Poljaki morda vendar ostali zvesti federalistom; je sicer needinost tudi mej njimi; pa večina poljskih poslancev in voditeljev je federalistična. Dr. Zemialkovský je postal minister za Galicijo; s tem gospodom hočejo ustavoverci Poljake uloviti, a Zemialkovsky nema za soboj močne stranke; on je namreč mnenja, da se je treba naslanjati na mogočno Nemčijo, zato pa uživa protekcijo Bismarcka, in ta pri nas tudi kaj velja. Sicer pa bo jako malo Poljakov, kateri bi se udali Nemštvu na milost in nemilost.

Delegacije še zmerom pretresajo skupni proračun. Ogrska delegacija bo menda vendar jenjala oponirati proti povikšanju plač uradnikom in potem se bo zopet vse mirno končalo.

Kakor se sliši bodo sklicani dež. zbori uže meseca junija v kratko sesijo.

Na Českem in Moravskem se delajo priprave za agitacijo pri volitvah v drž. zbor; narodna in ustavoverna stranka ste uže osnovali centralne volilne odbore. Čehi menda pojdejo letos v drž. zbor, če bodo volitve pokazale, da imajo federalisti večino; to bi bil odvažen korak in menda opoziciji koristen. Agitacija je uže zdaj velika po vsej Avstriji; vse kaže važnost časov; če ne poprej, bomo imeli volitve v drž. zbor sigurno oktobra meseca; zato pa je potrebno pripravljenim biti.

Listi še zmerom govore o zvezi Avstrije z Nemško; v resnici je v Avstriji stranka, katera bi hotela to zadnjo prikleniti na Nemčijo; ne vemo če bi bilo kaj tacega v interesu naše dinastije.

Kmetijske i trgovske vesti.

Iz Dornberga, 18. aprl. (Izv. dop.) Čital sem v „Soči“, da se nij začelo gibati nobeno vinorejskih društev na Goriškem. Temu nij tako. Naše vinorejsko društvo nij držalo v preteklem letu rok križem. Po sklepu občena zbora, da se ima poskušati prvo leto z grozdem različnih baž trtij, donesli so družbeniki okoli 13 centov grozdja, da se iz njega napravi vino po poduku vinorejske šole v Klosterneuburgu. To se je tudi zgodilo, sicer prvo leto ne prav pravilno, pa napravljeno vino je bilo okusno in močnejše kot navadno in prodalo se je po precej visoki ceni. Bila pa ta poskušnja nij edina, ampak poskusili so posamezni društveniki skoraj vsaki z eno sorto grozdja posebej. Izid pri teh poskušnjah je bil tudi dober. Največ poskušelj je naredil gospod predsednik društva sam, in pokazal nam je, da se dajo tudi iz slabejših baž trtij grozdja kakor na priliko iz mejine, dobra vina napraviti. Društvo pa nij ostalo le pri skušnjah. Namerava namreč napraviti si svoj lastni vinograd, kar bi bilo ne le hvale vredno ampak tudi sila potrebno. Pa vsakdo sprevidi, da začetek je težak, posebno ko cvenka nij. Ako bi dala vlada društvu kako podporo, bi bilo nadejati se, da bi si res napravilo svoj lastni vinograd, tem več, ker, kakor se sliši, bi občinsko starešinstvo pripustilo društvu en kos gole gmajne brezplačno v ta namen. Ako vam ljubo, bodem tudi v prihodnje poročeval o delovanji tega društva.*

P. (Zoper krompirjevo bolezen), katera ubogemu kmetu toliko škode naredi ter mu večkrat najboljši potrebni živež ugonobi, so iznašli novo zdravilo — patrolej ali kameneno olje. Neki poljedelec

* Prosimo! Bodite mož beseda!